TEATR IM. ST. WYSPIAŃSKIEGO W KATOWICACH

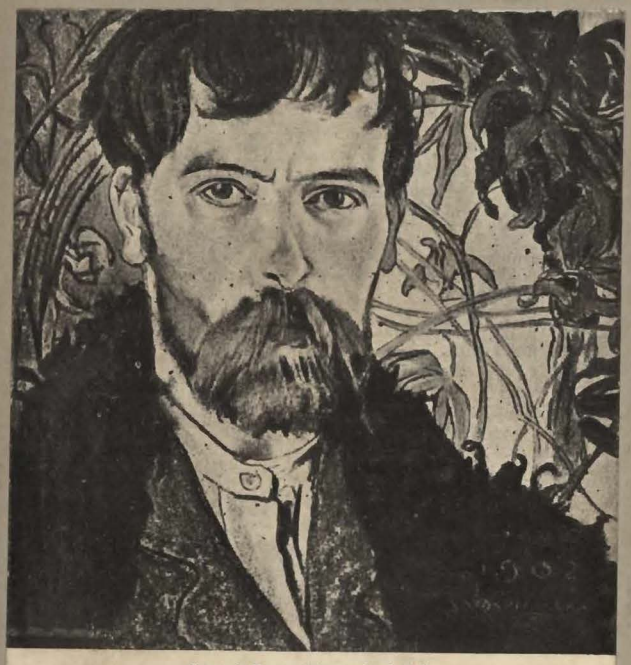

Stanisław Wyspiański.

Dyrekcja: Zarząd Towarzystwa Przyjaciół Teatru Polskiego ●
Dyr.: Marjan Sobański

PROGRAM NA SEZON 1936—1937

MAPA ZASIĘGU DZIAŁALNOŚCI TEATRU IM. STANISŁ. WYSPIAŃSKIEGO W KATOWICACH

Gmach Teatru im. St. Wyspiańskiego w Katowicach.

Obuwie światowej sławy marki

SALAMANDRA

Obuwie marki „SALAMANDRA" odznacza się pierwszorzędną jakością, nieprześcignioną elegancją i hygieniczną budową. Naszą specjalność: obuwie ortopedyczne t. zw. „Fussarzt" dla wrażliwych nóg". ■

MARKA SALAMANDRA

Do nabycia w filjach:

KATOWICE, ulica św. Jana 4
KRAKÓW, ulica Florjańska 18
LWÓW, ulica Legjonów 11

5 zalet

1. Elastyczna
2. Trwała
3. Oszczędna
4. Tania
5. Polska

Niezawodna opona i dętka

STOMIL

SAMOCHODOWE - MOTOCYKLOWE - ROWEROWE

Generalna Reprezentacja na Śląsk i Zagłębie Dąbrowskie:

Władysław Zakrzewski
KATOWICE, ulica Wojewódzka 58
Telefon nr. 348-64

Zawsze i wszędzie pamiętaj

...że szczęście sprzyja kolekturze KAFTALA

...że już dwa razy w 26 i w 31 Loterji padł tam MILJON

Szczęśliwe losy nabywajcie u

Kaftala

Centrala KATOWICE
Oddziały: Chorzów, Bielsko, Łódź, Gdynia, Bydgoszcz

Marjan Sobański
Dyrektor Teatru im. St. Wyspiańskiego w Katowicach

MODY MĘSKIE
BIELIZNA NA MIARĘ

GRÜNPETER

KATOWICE
ULICA ŚW. JANA 11

Części zamienne do samochodów ameryk. i europ. — Tłoki, akcesorja, łożyska, opony, dętki Hurt — Detal poleca firma

Generale-Pneu

Spółka z ogranicz. odpow.

Katowice, ul. Jana 6, Telefon 301-90

Nawet w gospodarstwie domowem sprawdza się stare przysłowie: »Mądry Polak po szkodzie«. Dlatego też żałuję bardzo, że nie oddałam swych sukien do chemicznego czyszczenia i farbow. fachowej firmie

Farbiarnia i chemiczna pralnia

JAN CZERNY NASTĘPCA

Plisownia Cerownia Farbiarnia skór

KATOWICE
Plac M. Piłsudskiego 1
Telefon 33354

CHORZÓW
ul. Wolności 24
Telefon 41156

Założono 1898 r.

Filje we wszystkich miejscowościach Górnego Śląska

SEKCJA TEATRÓW LUDOWYCH
przy T. P. T. P.
w Katowicach,
ul. Francuska 12,
III. piętro

udziela pomocy teatralnej zrzeszeniom na terenie Województwa Śląskiego, Śląska Opolskiego, Zagłębia Dąbrowskiego, nadto polskim zrzeszeniom zagranicą.

Sekcja posiada własną szatnię kostjumową, obejmującą: oryginalne kostjumy ludowe, stylowe, fantastyczne i t. p. oraz dział kostjumów dziecinnych. Kostjumy wypożycza się za minimalną opłatą.

Bolesław Remin
sekr. Teatru im. St. Wyspiańskiego

Gdy chcesz znaleźć szczęście, spokój i zadowolenie:

Dziel się z bliźnim, wstąp do organizacyj dobroczynnych.

Czyń „CARITAS".

Informacyj udziela Diecez. Związek „Caritas" w Katowicach, ul. Krasińskiego 5 tel. 307-35 PKO. 306-67.

Czy jesteś już członkiem Polskiego Związku Zachodniego (dawn. ZOKZ)?

Bliższych informacyj udziela Dyr. Okr. Katowice, Pocztowa 16, II. p.

Pamiętaj o potrzebach ludności polskiej w Niemczech!

Pijcie wódki
firmy
Klonowski
Katowice
ulica 3-go Maja 2, ulica Sokolska 3
Telefon 313-77 i 317-43

A. BARTEK

SPECJALNY SKŁAD FARB

Lakiery, farby, pokosty i produkty chemiczne

Obsługa fachowa. Pierwszorzędny gatunek towaru

KATOWICE G. ŚLĄSK
ulica Zamkowa 2 - Tel. 344-37
(Róg Placu Marsz. Piłsudskiego)

Wanda Siemaszkowa w roli Pani Rollison w „Dziadach" A. Mickiewicza.

Benzynę oraz oleje

samochodowe pierwszorzędnej jakości na dogodnych warunkach poleca

„GAZOLINA" S. A.

Mała Dąbrówka G. Śląsk
ulica Hallera 12 - Telef. 241-43
Stacja Katowice, ul. św. Pawła

Popierajcie przemysł krajowy!

Kupujcie żarówki

„Helios"

do nabycia wszędzie po cenach konkurencyjnych

Stanisławska Wanda

Specjalny skład opon, masywów i akcesorji samochodowych

Auto-Arm

Spółka z ogr. odpow.

Katowice

ul. Marszałka Piłsudskiego 32

Telefon Nr. 30-750

Telefon 30654

K. Rund

KATOWICE

ulica Mickiewicza 4

PIERWSZORZĘDNE SUKNA i dodatki krawieckie ■

Znana solidna obsługa

Ceny umiarkowane.

Największy wybór

Sztuczna farbiarnia — Chemiczna pralnia

Zakład czyszczenia dywanów

Józefa Rottera

Bielsko-Biała

Własne filje: Katowice, Dyrekcyjna 6
Katowice, Żwirki i Wigury 14
Katowice, Kościuszki 36
Chorzów, Marsz. Piłsudskiego 1
Wielkie Hajduki, Kościelna 14
Mikołów, 3-go Maja 3

i we wszystkich miastach Górnego Śląska — Zapewnia najstaranniejsze i najszybsze wykonanie wszelkich zleceń.

Przed teatrem i po teatrze idziemy do

Cafe-Club-Bar

Katowice

ulica Mickiewicza 8 — Telef. 356-44

Gutfeld Dom Tekstylny

Katowice, 3-go Maja 18

Pończochy jedwabne, rękawiczki, bielizna, jedwabie i materjały dziecinne, eleganckie, solidne i tanie

Ogłaszajcie się

w Ilustr. Dzienniku Śląskim

„Polsce Zachodniej"

Wieńce, kwiaty świeże i w doniczkach

Elsa Ehrlich

Katowice

ulica Dyrekcyjna 10

Pierwszy dom towarowy na rynku tutejszym

dawniej BOBREK

BRACIA DROST

DOM TOWAROWY

Nowości! Dzienne wpływy

manufaktury, towarów modnych i krótkich, bielizny damskiej, męskiej i dziecięcej, pończoch, rękawiczek oraz robót ręcznych

Katowice

Br. Pierackiego 10, Tel. 312-52

Barwińska Zofja
(„Sułkowski" Żeromskiego).

Dziś bawimy się w Dancing-Barze

»WOJKO«

Katowice

Mickiewicza 8. I p.

Występy pierwszorzędnych sił artystycznych ●

Maksymiljan Zierer

Katowice, Dyrekcyjna 6

Telefon 320-69

Przybory tapicerskie i rymarskie i wszelkie dekoracyjne pokrycia

Najstarsza Drogerja na miejscu

E. Schulz Nast. i właśc. **Józef Olejniczak**

Katowice, ulica 3-go Maja 5

Rok założenia 1869 Telefon 312-41

Poleca po cenach konkurencyjnych: Artykuły drogeryjne, chemikały, wody mineralne i sole kąpielowe. Artykuły chirurgiczne. Perfumy krajowe i zagraniczne. Mydło toaletowe w wielkim wyborze. Farby, pokosty, lakiery i pendzle. Świece kościelne, kadzidło, węgiel do kadzenia, knotki. Ponad słońce świeci się mój olej do palenia na jednym knotku nieustannie do 52 godzin. Dla pp. Artystów udzielam rabatu.

Pensjonat „Ślązaczka"

K. Mączyńskiej

Wisła — Tel. 66

5 min. od przyst. Dziechcinka

Ceny przystępne

Otwarty przez cały rok

Zofja Grzębska
(„Brat Marnotrawny“ O. Wilda).

Elegancki Pan

ubiera się tylko w firmie krawieckiej

Malinowski Piotr

KATOWICE
Mielęckiego 6, Tel. 300-24

Vis a vis TEATRU

Cukiernia i Kawiarnia

„EUROPA“

Tel. 32689 Mile rendez-vous przed i po przedstawieniu. Poleca się własne wyroby cukiernicze

Wytworna kosmetyka — Perfumy

Drogerja św. Barbary

Wojciech Dutkiewicz

KATOWICE
Marsz. Piłsudskiego 10, Tel. 316-66

Pierwszorzędny skład manufaktury

Materjały na suknie, jedwabie w najprzedniejszych deseniach — „Imprimé“ — Towary płócienne i bawełniane
Specjalność: Wyprawy ślubne — Tylko w firmie

Benno Kułner

Spółka z ogran. odpow.
w Katowicach pl. Marsz. Piłsudskiego 12

Kupujcie porcelanę

Ćmielów

Spotkamy się przed teatrem i po teatrze

Restauracja Dworowy

KATOWICE
ulica Marsz. Piłsudskiego 4

Znana od dawna dobrze prowadzona kuchnia i pielęgnowany bufet ■

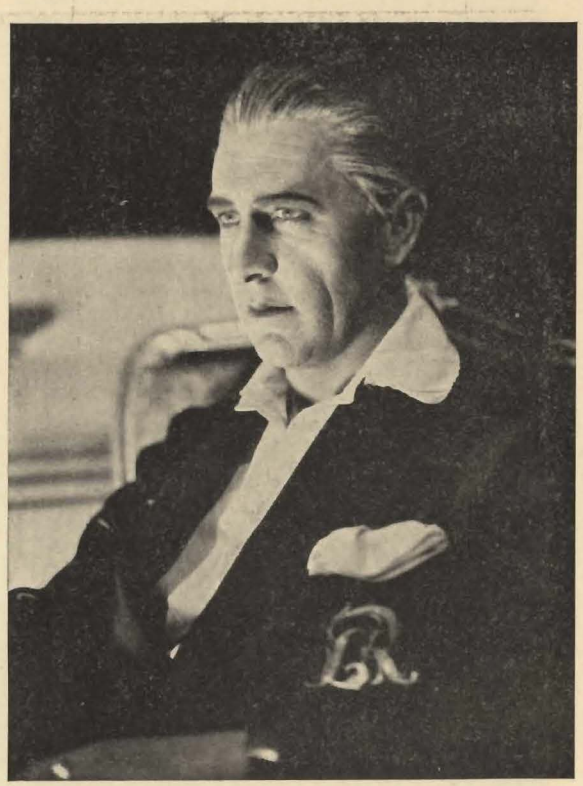

Godlewski Marjan reż. dram.
(„Obiad o 8-mej“ Kaufman i Ferber).

Jastrzębski Marjan

Winiaszkiewicz Józef

Marja Walterówna jako Panna Młoda i **Józef Wasilewski** jako Pan Młody w „Weselu“ St. Wyspiańskiego.

KWIATY

gustownie i tanio

EMIL FREEGE

Kraków

Katowice
ulica Kościuszki 2
Telefon Nr. 302-27

Bez trwogi o jutro powierzajmy nasze oszczędności jednej z 18-tu

KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI

WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

swego miasta lub powiatu. Już 200.000 obywateli naszego Województwa złożyło 132.000.000 zł oszczędności. Czyż to nie zachęca nas do składania naszych oszczędności w K. K. O.? Tajemnica wkładów w K.K.O. jest ustawowo zapewniona, wkłady do 2.500 zł są wolne od zajęcia egzekucyjnego i podatku.

Wytworni Panowie i Artyści Teatru ubierają się w f-ie

Zakład krawiecki

S. Berliner

KATOWICE
ulica Andrzeja 10
Telefon Nr. 344-38

Zegarki
Biżuterja
Nakrycia

R. BERNDT

Katowice
ulica Marsz. Piłsudskiego 9
Telefon 314-39
Rok założ. 1884

Stefan Czajkowski
(„Sułkowski“ Żeromskiego).

Stanisława Wyspiańskiego

Wyzwolenie

Misterium narodowe w trzech częściach

w opracowaniu scenicznym
Dra Leopolda Pobóg-Kielanowskiego

z muzyką Antoniego Żulińskiego

(Ciąg dalszy na str. 12-tej.)

Poleca się RESTAURACJĘ „CARLTON“, Katowice, ul. Br. Pierackiego 5, Telefon 306-87

N U T Y
w wielkim wyborze oraz
wypożyczalnię książek
w 3 językach — Abonament miesięczny 2 złote bez kaucji — poleca
Edmund Górski
Księgarnia i skład nut
Katowice, ulica Młyńska 4 (gmach Magistratu) telef. 334-71

RADJOAPARATY
wszelkich wytwórni krajowych i zagranicznych poleca na najdogodniejszych warunkach
ŚLĄSKI DOM RADJOWY
Adam KUKULSKI, Katowice
ul. 3 Maja 20 vis a vis Whole-Wortha
Fachowa stacja obsługi
Przyjmujemy obligacje Pożyczek Państwowych

J.WYK
OPTYK DYPL.
KATOWICE
ŚW. JANA 13
Tel. 2418

ODDZIAŁ FOTOGRAF.
Największe optyczne fachowe przedsiębiorstwo w Zachodniej Polsce — Własna produkcja

Sprzedaje na Pożyczki Państwowe
rowery, gramofony, radja
oraz części składane w wielkim wyborze poleca po cenach fabrycznych
EBECO
Fabryka rowerów i gramofonów
KATOWICE, 3-go Maja 34
CHORZÓW, Wolności 22
BIELSKO, ul. Zamkowa 2

Likiery
KAROL MUTZ
pierwszorzędne
Grand Prix — Złote Medale
Paryż-Liege-Bologna-Nice

OBUWIE
„STABIL“
Poleca największy wybór obuwia wszelkiego rodzaju — Ostatnie nowości zawsze na składzie
Katowice: Józef Palusiński
Chorzów: Karol Ściga

KATOWICE 3-go MAJA 11.
R. Hoffmüller
Zegarki
Zegary
Biżuterja
warsztat rep.

Nowości w materjałach wełnianych i jedwabnych na każdy sezon, jakoteż płótna, nakrycia stołowe, firany, dywany, chodniki, materjały dekoracyjne, oraz gotową garderobę damską i dziecięcą po najniższych cenach poleca firma
Textyl
KATOWICE

OSOBY:

KONRAD	Stefan Czajkowski
GENJUSZ	Marian Godlewski

Postacie w porządku ukazywania się na scenie:

Akt I. Dzieje się na scenie teatru.

Robotnicy	Edmund Karasiński, Stefan Śródka, Wiesław Tomaszewski
Reżyser	Józef Winiaszkiewicz
Muza	Teresa Marecka
Karmazyn	Stanisław Kostrzewski
Hołysz	Roman Górowski
Prezes	Kazimierz Brandt
Przodownik	Stefan Śródka
Kaznodzieja	Stefan Martyka
Prymas	Janusz Ostoja Staszewski
Mowca	Władysław Przebiński
Ojciec	Józef Andrzejewski
Syn	Józef Wasilewski
Harfiarka	Zofja Barwińska
Wróżka	Stanisława Zbyszewska
Starzec	Marian Jastrzębski
Córki	Maria Sierska, Maria Walterówna

Szlachta, mieszczanie, chłopi, powstańcy.

(Ciąg dalszy na str. 14-tej.)

Königsberger
Katowice, ulica Pocztowa Nr. 2
Telefon 324-63
Dom ostatnich mód
Specjalny oddział wypraw ślubnych

Zegarmistrz-jubiler
J. Smoczyk
Katowice, ulica Młyńska Nr. 4
Telefon 327-38 — Gmach Magistratu
Poleca precyzyjne nowoczesne zegarki po najniższych cenach, pracownię napraw wszelkich zegarków, zwykłych, skomplikowanych i antycznych — modną biżuterję, obrączki, puchary, nagrody itp.

KAWA HERBATA
Delikatesy — Wina — Spirytualje
L. Boriński, Katowice

Księgarnia
Tadeusz Mikulski
Katowice, Marjacka 2 — Telefon 342-42
Specjalność: DZIAŁ ZAGRANICZNY — Dzieła, podręczniki, czasopisma itp. z każdej dziedziny nauki i wiedzy dostarcza szybko i sprawnie

Farbiarnia i zakłady chemiczn. czyszczenia
Kurt Müller
Fabryka Piekary Śląskie — Telefon Nr. 531-11
Biuro przyjęć we wszystkich miastach G. Śląska
Telefony Nr. 346-97, 352-43, 326-62
Farbowanie i chem. czyszczenie materjałów i wszelkiej garderoby, dywanów portjer, kapeluszy i t. p.
Nowość! Impregnowanie płaszczy, ubrań i materjałów (bez gumowania)
Bezpłatny odbiór i dostawa do domu!

Specjalna księgowość dla:
Kas oszczędności i banków, browarów i młynów jak również dla wszystkich firm handlowych i przemysł.
Księgowość dla Urzędów
Księgowość składowa i magazynowa, księgowość patentowa dla płac.

Księgowość przebitkowa
„DEFINITIV“
Tel. 308-96 — Katowice, ulica Wojewódzka 58 — Tel. 308-96

Kartoteki wszelkiego rodzaju — Bogaty wybór przyborów do księgowości przebitkowej — Nowoczesna registratura do zawieszania „System“ — Księgi sald — Księgi główne — Tabele amortyzacyjne — Księgi kasy i t. p.

IGNACY GRÜNFELD
ODDZIAŁ: FABRYKA MEBLI i BIURO ARCHITEKTURY WNĘTRZ
Meble nowoczesne i stylowe
Projektujemy urządzenia wnętrz z uwzględnieniem indywidualnych życzeń klijenta. — Porady naszych architektów bezpłatnie.
KATOWICE Fabryka: Karbowa 50 — Tel. 300-28 i 310-30
Magazyn Mebli: Młyńska 12 (róg Stawowej) Tel. 350-28

Akt II. Dzieje się w myśli Konrada

Maski — Myśli Konradowe:

Maska 1	Stanisław Kostrzewski
Maska 2	Marian Jastrzębski
Maska 3	Władysław Przebiński
Maska 4	Stefan Martyka
Maska 5	Józef Winiaszkiewicz
Maska 6	Stefan Śródka
Maska 7	Janusz Ostoja Staszewski
Maska 8	Roman Górowski
Maska 9	Józef Andrzejewski
Maska 10	Józef Wasilewski
Maska 11	Kazimierz Brandt
Maska 12	Marian Jastrzębski
Maska 13	Stefan Śródka
Hestja, bogini domowego ogniska	Maria Krzewska

Akt III. Dzieje się na scenie teatru.

Postacie z aktu I-szego, oraz:

Stary aktor	Józef Andrzejewski
Aktor	Marian Jastrzębski
Rekwizytor	Edmund Karasiński
Redaktor	Kazimierz Brandt

Erynie: Lidia Kownacka, Maria Krzewska, Helena Rozwadowska, Maria Sierska, Maria Walterówna.

Rzecz napisana w roku 1902.

Oprawa plastyczna: **Art. mal. Józef Jarnutowski.**

Reżyserja: **Dr. Leopold Pobóg Kielanowski**

Kapelmistrz: **Kazimierz Bończa Tomaszewski.**

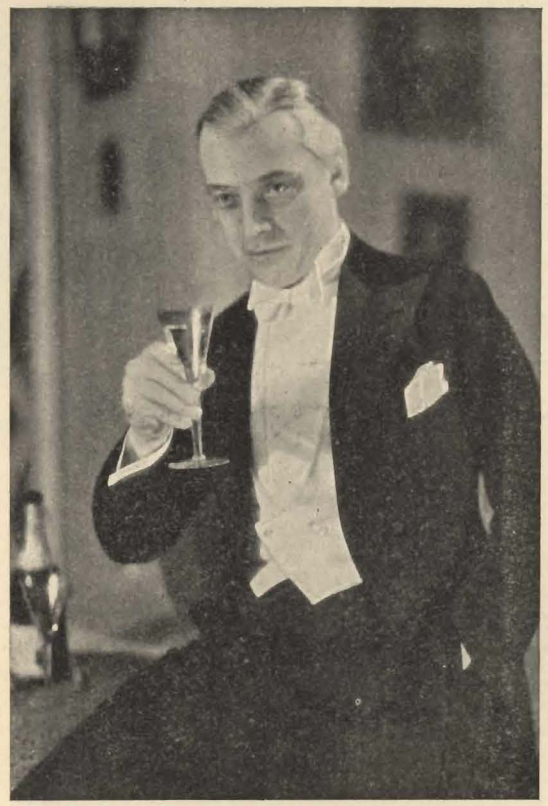

J. Ostoja-Staszewski
(„Stare Wino" Duckes).

PO TEATRZE DO
ASTORJI
GDZIE MILE SPĘDZICIE CZAS

Fabryka sukna
Gustaw Molenda i Syn, Bielsko
Skład fabryczny:
Katowice, ulica Br. Pierackiego 3
Telefon Nr. 320-68
Poleca swoje pierwszorzędne wyroby w modnych kamgarnach i szewiotach po cenach fabryczn.

Czapki wojskowe studenckie i inne tylko z Wytwórni

F. Tabak

K a t o w i c e
3-go Maja 29, Tel. 336-20

„Filatelista"
Katowice, ulica 3-go Maja 21

*

Sprzedaż, kupno i wymiana znaczków pocztowych do zbiorów

„Wesele" St. Wyspiańskiego — scena zbiorowa.

O. Herforth i R. Kaczmarczyk

Warsztaty
samochodowe i mechaniczne

Katowice

ulica Paderewskiego 5, Telefon 301-45

Wykonują: szlifowanie cylindrów i wałów korbowych oraz remonty samochodów i motocykli wszystkich typów. Gwarantujemy za solidne wykonanie po cenie konkurencyjnej ■

FABRYKA CZEKOLADY
HAJDUKI-WIELKIE G.ŚL.
TELEFON 40860.

Carmen

WŁAŚC. PIOTR KARCZ

POLECA ZNANE ZE SWEJ DOBROCI WYROBY

Dr. Leopold Pobóg-Kielanowski
reż. dram.

Podróżuj

„LOTEM"

Informacje:
Katowice
Telef. 337-17

L. ALTMANN

HURTOWNIA ŻELAZA
KATOWICE, RYNEK 11

Telefon 309-87 — Założono w r. 1865

Żelazo sztabowe — Narzędzia maszyny — Piece — Kuchenki łóżka — Sprzęty domowe i kuchenne — Aparaty do spawania i cięcia metali i szyb

I. Klimanek, Katowice
ulica Br. Pierackiego 11, Tel. 316-19
Rok założenia 1897

Futra
Kapelusze
Czapki

Pierwszorzędne wykonanie
W i e l k i w y b ó r

Farbiarnia
HEYMANN
FABRYKA: CHORZÓW I, REDENA 4, Tel. 41087
ROK ZAŁ. 1896

czyści
farbuje
pierze
plisuje

w Katowicach: Piłsudskiego 9 i 3. Maja 21
oraz w wszystkich większych miejscowośc.

Czytajcie

Ilustrowany
Dziennik Śląski

„Polskę Zachodnią"

Helena Rozwadowska

Teresa Marecka

Stanisława Zbyszewska

Marja Krzewska

Dekoracje „Gwałtu co się dzieje" według projektu **art.-mal. Józefa Jarnutowskiego.**

Józef Jarnutowski
art.-malarz.

Po Teatrze
zaprasza

PATRIA

Katowice
ul. Mickiewicza 22
Telefon Nr. 334-17

oraz przyjmuje zamówienia na kolacje ogólne i rauty

Codziennie
Dancing Towarzyski

Nowość!
BAR COCTAIL

Noście tylko obuwie i pończochy

Del-Ka

Tanie, trwałe i wygodne!

Do nabycia: Katowice, ulica Św. Jana Nr. 1
Sosnowiec, 3-go Maja Nr. 23

Zakład furmański

Józef Kugler

Katowice III
Wojciechowskiego 62
Telefon 321-78

Złóż datek

na

LOPP

Jakób Scharf

Aparaty
i przybory
fotograficzne

Katowice
ulica 3 Maja 22
Telefon 348-78

Kupno i sprzedaż

3% Pożyczki inwestycyjnej Dolarówek

po ścisłych kursach dziennych. Przyjmuje zlecenia giełdowe, załatwia tranzakcje bankowe

DOM BANKOWY I KOLEKTURA LOTERJI PAŃSTWOWEJ

ŚLĄSKI ZWIĄZEK KREDYTOWY

Spółka z ogran. odpowiedzialnością **Katowice,** ulica Dworcowa 9
Oddział **Chorzów I,** ulica Pocztowa 2

100

1833—1933

Artykuły męskie
i sportowe

J. J. FRIEMEL

Katowice, Dyrekcyjna 10, parter i I. ptr.

Pierwszorzędny
salon krawiecki

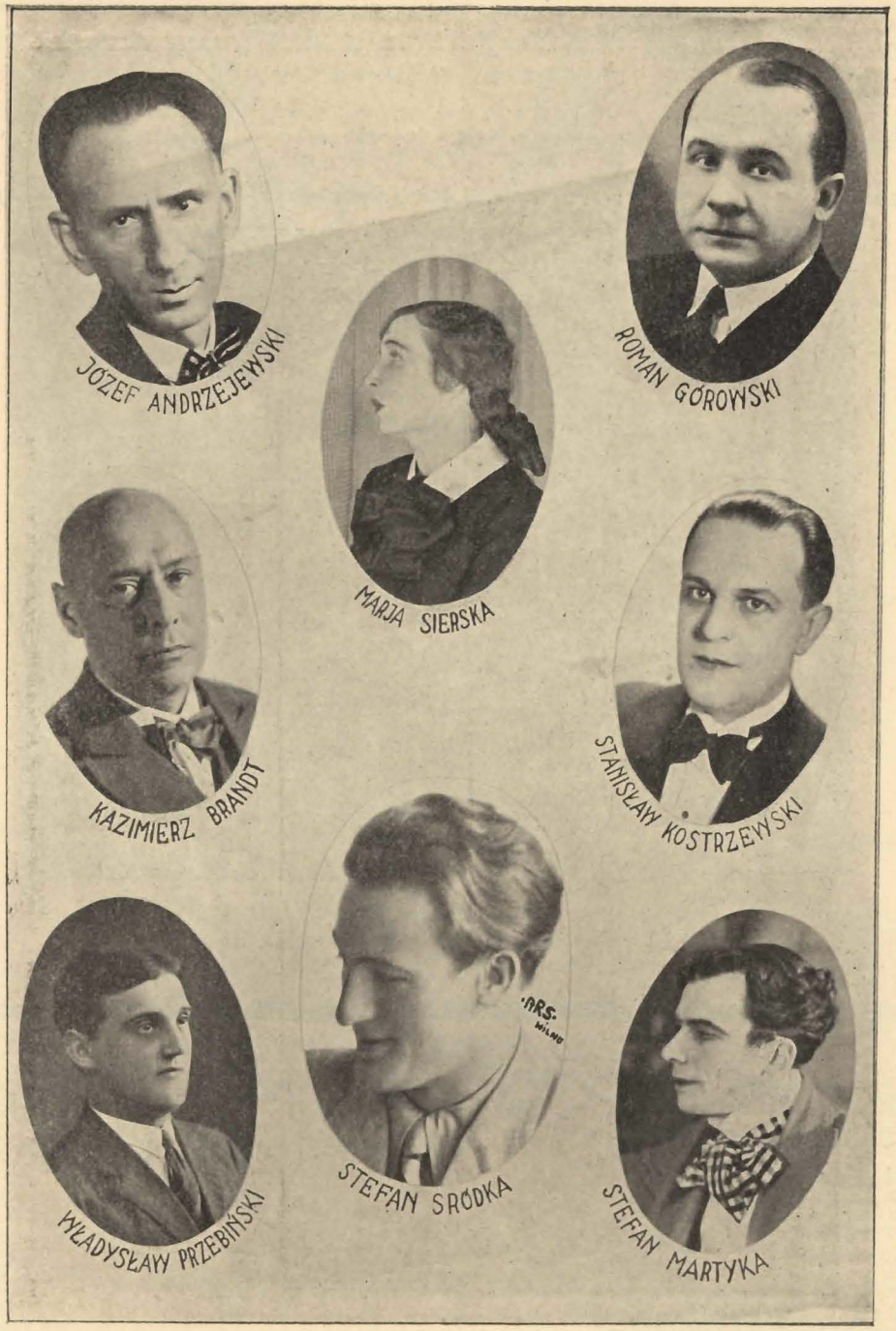

Na szali Twego szczęścia

L. O. P. P.

zaważy szczęśliwy los Loterji Państwowej

nabyty w Kolekt. Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej (LOPP) Katowice, ulica Marjacka 3

Kupując los w Kolekturze LOPP, zdobywasz szanse wielkiej wygranej i popierasz prace nad rozbudową lotnictwa i przygotowaniem kraju do obrony przeciwlotniczo-gazowej ■

Scena z komedji Moljera „Chory z urojenia"
od lewej ku prawej pp. **Kordowski, Jastrzębski, Kostrzewski, Karasiński, Walterówna.**

Drukarnia Śląska

Spółka z ogr. odp. — Telefon 308-78 i 304-26

Nowoczesne zakłady graficzne

Wykonuje druki wszelkiego rodzaju dla handlu, przemysłu i klientów prywatnych, czasopisma, książki, dzieła, jedno- i wielokolorowe, szybko, gustownie, po cenach umiarkowanych

Katowice, ul. Batorego 2 i Kościuszki 15

„NANON"

Właścicielka Z. KRAKOWIECKA

*

Magazyn eleganckich kapeluszy

*

Katowice, Dyrekcyjna 10

Rok założenia 1905

Bernard Ingster

Sprzedaż materjałów drzewnych

KATOWICE, ULICA KORDECKIEGO 4

TELEFON NUMER 316-93

Specjalność: drzewa stolarskie oraz drzewa liściaste jak: dąb, jesion, lipa, topole itp.

Dostawa do hut i fabryk

KSIĘGARNIA
ANTYKWARIAT
DOM KSIĄŻKI
10
№ 74348

Czy jesteś członkiem

Ligi Morskiej i Kolonjalnej?

Wpisy przyjmują Oddziały Ligi Morsk. i Kol.

Czy składasz datki na Fundusz Obrony Morskiej?

Wpłaty P. K. O. Nr. 42.003

Wiesław Tomaszewski

Złóż datek na bezrobotnych!

Pamiętaj, że zmniejszysz bezrobocie popierając wyroby krajowe!

Scena z komedji „Szesnastolatka".
(pp. I. Grzębska, Z. Wierzejska, W. Siemaszkowa, M. Sierska).

Polskie Towarzystwo Tatrzańskie

Oddział w KATOWICACH, ulica Pocztowa 16, II. ptr.

Cele: Telefon 316-64 Godz. urzędowania od 8—15½. w soboty do godz. 13

a) zapoznanie swoich i obcych z polskiemi górami i rozbudzanie zamiłowania do ich zwiedzania,
b) udostępnianie gór polskich i ułatwienia ich zwiedzania.
c) rozwój turystyki górskiej,
d) popieranie rozwoju i rozbudowy letnisk górskich oraz inicjatywa w zakładaniu nowych,
e) ochrona przyrody gór polskich, ich krajobrazu i etnograficznych właściwości mieszkańców,
f) ułatwianie i popieranie naukowych badań gór polskich oraz prac artystycznych z niemi związanych.

Zapisujcie się na członków P. T. T.

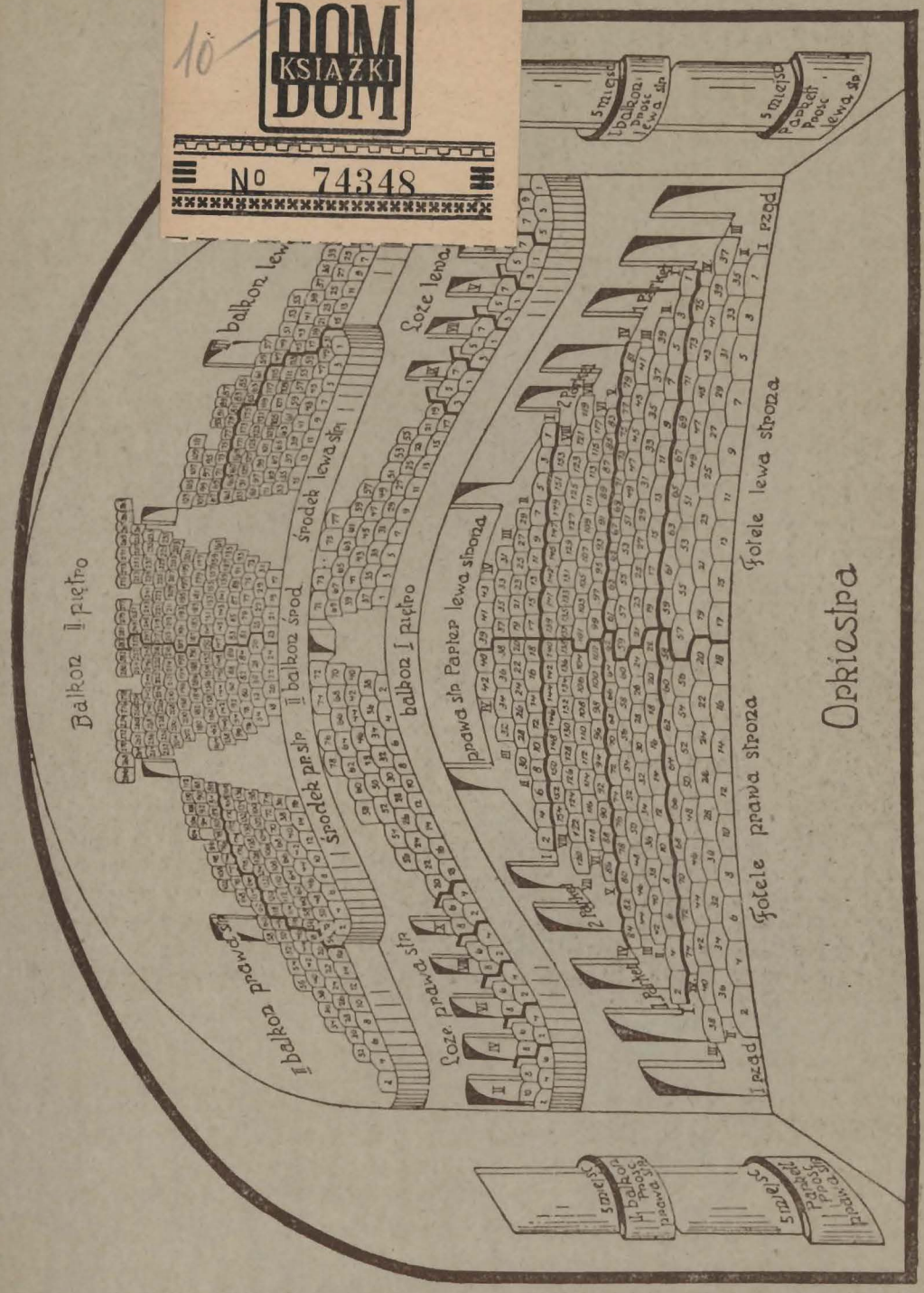

PLAN TEATRU.

10

Drukarnia Śląska, Sp. z ogr. odp., Katowice, ul. Batorego 2. Tel. 308-78 i 304-26.

ze zbiorów
Tadeusza Aleksandrowicza

Stanisław Wyspiański

WYZWOLENIE

misterium narodowe w 3 aktach.

Początek wieku XX. Czterdzieści lat mija od upadku ostatniego powstania. Zanikają ambicje narodowe. Zatraca się poczucie nieodzowności własnego państwa dla życia i rozwoju narodu. Stosunki z zaborcami układają się powoli. Cisza. Wyspiański przerywa tę ciszę złowrogą i cały oddany trosce o Polskę, woła: „gdzież jest ten krzyk, coby był nasz, z tego pokolenia".

Aby wydobyć ten krzyk, podejmuje Wyspiański walkę z całą współczesnością polską. Odrzuca precz romantyczną fikcję o męczeńskim posłannictwie Polski. W szlachetnym, choć może niesłusznym gniewie zwraca się przeciw całej poezji naszych romantyków i w szeregu swych dzieł wstrząsających szczerością, potęgą sztuki i siłą wyrazu — budzi sumienia, rozstrząsając najważniejsze zagadnienia życia narodowego.

Wyspiański nie jest z tych, co tylko chłostać umieją cudze winy. On oczy ma otwarte na nędzę i miłość swego pokolenia, ale przepełniony najgłębszą wiarą w niespożytość narodu polskiego jako całości historycznej, wyjaśnia narodowi, czego żąda. Piękno i Moc chce widzieć w Polsce współczesnej. Daje drogowskazy jak dojść do tego, by to Piękno urzeczywistnić. Trzeba, aby naród strząsnął z siebie całą „dawność", urok pamiątek, grobów, by przestał gloryfikować swoich męczenników i zamiast łez dał Ojczyźnie żywą krew, by zdobył się na czyn wyzwalający politycznie — **„bo naród ma prawo istnieć tylko jako Państwo".**

Poezja Wyspiańskiego łatwą nie jest i trzeba z najwyższym skupieniem podążać za myślą poety, aby zrozumieć ten obrzęd tajemniczy, jaki rozegra się przed naszemi oczyma.

Przede wszystkim trzeba zdać sobie sprawę z tego, że **„Wyzwolenie"** jest dramatem duszy samego poety, który utożsamia się z Konradem, głównym bohaterem tego dzieła. Postać Konrada wzięta jest z literatury, z „Dziadów" Mickiewicza. Wyspiański przenosi tego Konrada, bohatera romantyzmu, tytana uczucia, do Polski dzisiejszej, przeprowadza go przez dramat własnego swego serca, własnego umysłu: utożsamia się z nim Tylko, że Konrad-Mickiewcz, wyraziciel myśli Wyspiańskiego — rzucony w dzisiejsze pokolenie ma być nie zogniskowaniem uczucia, ale człowiekiem woli i czynu, ma działać jak obywatel.

„Wyzwolenie" treścią swą związane jest najściślej ze sceną krakowską. Ona sama jest tłem tego dzieła. Wyspiański każe Konradowi zejść w naród ze sceny tego teatru, który za czasów poety był jedyną na ziemiach polskich świątynią narodowej sztuki.

Akt I. Ogromna scena teatru krakowskiego. Pod ścianami złożone dekoracje, rekwizyty. Na scenie robotnicy teatralni. Zjawia się Konrad. Zamierza wprządz lud do dzieła, bo „tam kędyś trzeba dojść i wnijść siłą, a mocą rozeprzeć wrota". Robotnicy zdejmują mu z rąk kajdany. W rozmowie z Reżyserem i Muzą myśl Konrada staje się bardziej jasną: Widzi już przed sobą sposób działania, widzi cel. Przez **Czyn** i **Wolę** dąży do **Wyzwolin.** Życie rzeczywiste chce wskrzesić. Reżyser i Muza nie rozumiejąc go zdecydowali się zainscenizować komedię. Konrad zapala się do tej myśli. Naród niech przedstawią. Niech stroją narodową scenę: Katedra wawelska. Groby bohaterów. Pomniki. W teatrze Polskę budować. Po chwili zaludnia scenę barwny tłum: magnat, chłop i miasto, hussaria, szaraczki, artyści, fantazjusze, mnichy. Cała Polska współczesna. Muza obejmuje rolę kierowniczą. Rozpoczyna się tragiczna gra, która skarżeniem będzie, chłostą i spowiedzią. Przed rampę wysuwają się postacie reprezentujące różne grupy społeczne z ich typowymi poglądami na sprawy narodowe. **Karmazyn** przedstawia pokolenie, które ma za sobą wielką przeszłość, dziś brak mu siły i tej siły szuka w Hołyszu — chłopie. Rozpaczliwa satyra. Inna grupa. **Prezes** płytki i tępy wyraziciel oportunizmu narodowego, melancholii, tchórzostwa. Za nim szczery i hałaśliwy **Przodownik.** Dalej **Kaznodzieja** i **Prymas.** Pierwszy „w ciał wielkim zniszczeniu i skrusze" chce Polskę budować na obłokach. Drugi, dostojnik kościoła sam pełen pychy — pokorę głosi. Za nim **Mówca** fanatyk wszechludzkiej miłości i grupa przedstawiająca dwa pokolenia:

Ojciec z Synem. Ojciec pragnie, aby Syn jego mężny, waleczny wyrósł ponad wszystkich za Ojca idąc myślą i słowem. Młody miałby wszystkie dane po temu, aby być dobrym obywatelem, ale, nęci go uroda życia. Pieśń Harfiarki budzi w nim tęsknotę za czymś nieuchwytnym, za miłością kobiety, odbiera mu wolę i siłę wytrwania. A przecież Harfiarka to zwodnica — to „lotny sen". Wciąż lekkim rzutem harfę trąca jakby to słowo „nic" dzwoniąca". Od głębi sceny idzie Wróżka" natchniona myślami ważnymi, wróżebnymi. Szuka tego, który ma przyjść. Widzi go w chmurach śniegów Sybiru tam, gdzie giną ostatni zesłańcy polscy. Lecz kto, lecz gdzie... czy dorósł już? Nie wie nic. W końcu Starzec podtrzymywany przez Córki ogłasza przymierze serc w urojonym jakimś „kościele myśli polskiej". Wszystkie te postacie wizerunki dusz, nastrojów, przekonań i dążeń współczesnych potraktował poeta satyrycznie. Ogromne bogactwo ekspresji pierwszego aktu (efekty malarskie w stylizacji grup narodowych, ostra satyra tuż obok przepięknej nastrojowej poezji) koncentruje się i urasta w olbrzymi symbol z chwilą ukazania się Geniusza.

Akt II to udramatyzowany obraz tragicznego zmagania się Konrada z widmami własnej duszy. Maski to nie postacie żywe, ale własna myśl Konrada, własne tajnie jego duszy, które przeszkadzają mu na drogach pochodu do zwycięstwa. Konrad chce się z nimi rozprawić nim przystąpi do czynu, do wywalczenia „Polski żywej".

W akcie drugim wypowiada poeta cały szereg myśli głębokich, jasno sprecyzowanych. Niektóre z tych myśli powinny być wzięte pod uwagę przez socjologów, przez prawodawców, powinny wejść w krew i mózg każdego Polaka. A nie są one mniej aktualne dzisiaj niż były w roku 1902, gdy paliły mózg wieszcza-poety, który całą swą sztukę, całe swoje życie oddał na służbę Ojczyźnie.

W dialogach z maskami Konrad łamie się i cierpi, ale coraz jaśniej zarysowuje się przed nim ta nowa Polska, którą ma budować. Nie musi ona być czymś najdoskonalszym, jakąś ziemią obiecaną, ale musi być tym samym co inne narody: „powszednim państwem ludzi wolnych, pracujących, odważnych, silnych". Aby zwyciężyć wszystkie małości i fałsze Konrad starym słowiańskim zwyczajem ustawia misę cynową z napojem słodowym. W misie tej potopić się ma wszelka nieprawość.

Maski znikają. Wieczór wigilijny w domu polskim. Przepiękna modlitwa i ślubowanie Konrada: „zwyciężę na tej ziemi, z tej ziemi Państwo wskrzeszę". Z oświetlonej izby występuje Hestia, kapłanka ogniska domowego. Dotknięciem rąk uwalnia Konrada od zmor myśli i trwogi i znaczy mu posłannictwo: „strzec tobie ognia, który palę, rękoma wziąć tobie topór oburącz i siąść stróżem u proga i nie zwolić mi piędzi ziemi. Jest już czas, by ręce topór jęły przyspieszyć dni, Bożemi znaczonych słowy". Wziąwszy z rąk Hestii płonącą pochodnię, Konrad staje się wolny i silny jak żywioł.

Akt III jest dalszym ciągiem „teatru narodu" z aktu pierwszego. Te same osoby: Muza, Karmazyn, Hołysz, Kaznodzieja, Mówca, Prymas. Między nimi krąży Geniusz. Geniusz to wzniosłość, poezja, która zapala, a w rzeczywistości obezwładnia dusze. Przez śmierć chce prowadzić do wolności. Ze złotej czary mają obecnie wypić trujący napój niepamięci „za Polski — Śmierć odkupienia, za Polski krzyżową mękę". Już dzwon dzwoni — już czare przychylić mają do ust, gdy roztwierają się na oścież podwoje katedry i Konrad wpada z okrzykiem: „Radość głoszę i wesele! Podhodnia gorze! Dla mnie żywota Prawo! Zatrzaskuje drzwi grobowe wiodąca do podziemi, a rygle żelazne przetyka płonącą pochodnią. Następuje mowa Konrada, pełna polotu, mocy i zapału. Wspaniała scena wyklinania Geniusza stanowi kulminacyjny punkt dramatu.

Jakież znaczenie ma to wyklinanie Poezji? Konrad — Wyspiański, artysta poeta, pogrążony w przeszłości narodowej, sam czciciel tej przeszłości, chce się wyzwolić z więzów sztuki, aby rozpocząć życie czynu, przynieść wolność Polsce. Geniusz znika. Kończy się widowisko — teatr Polski współczesnej. — Aktorzy odchodzą. Konrad zostaje sam w mroku, na wielkiej pustej scenie. Nie wie dokąd dążyć, dokąd się zwrócić. Pochodnia jego wypaliła się nad czeluścią grobów, straciła żarów świętą siłę. Zostaje sam poza społeczeństwem pogrążony w rozpaczy, pożerany niepokojem o Polskę. Mścicielki Erynie dosięgają go. Zostaje przecież promyk nadziei: „gdy szary świt uchyli bram, jutrzenka zapłonie na niebie" ktoś z ludu drogę bohaterowi narodowymu otworzy.

Było to przeczucie przyszłości, płomienna idea, która przenikała całą twórczość Wyspiańskiego. Nie doczekał ziszczenia się jej, ale dziełami swymi przygotował drogę Mężowi „który miecz w ręku mając wybieżał w szary świt"... Naród polski zawdzięcza Mu Cud Wyzwolenia.